

Sygn. akt I C 251/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Aneta Szalkiewicz-Łosiak
Protokolant:	(...)

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2016 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z **powództwa** E. B.

przeciwko B. R.

o zachówek

- zasądza od pozwanej B. R. na rzecz powódki E. B. kwotę 70.000 zł (siedemdziesiąt tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 października 2015 roku do dnia zapłaty, z tym że od dnia 1 stycznia 2016 roku z odsetkami ustawowymi za opóźnienie,
- zasądza od pozwanej B. R. na rzecz powódki E. B. kwotę 12.217 zł (dwanaście tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu,
- nakazuje ściągnąć od pozwanej B. R. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku kwotę 84,60 zł (osiemdziesiąt cztery złote sześćdziesiąt groszy) tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 251/16

UZASADNIENIE

Powódka **E. B.** wystąpiła o zasądzenie od B. R. kwoty 70.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 października 2015r. tytułem zachowku po A. S. oraz o przyznanie kosztów procesu wg norm przypisanych.

Uzasadniając żądanie pozwu powódka wskazała, że jest spadkobiercą ustawowym po A. S., jednak z uwagi na sporządzenie przez spadkodawcę testamentu została wyłączona od dziedziczenia. Spadkobiercą testamentowym po A. S. była B. R.. Spadkobiercą ustawowym po A. S. jest również J. S..

Wartość należnego zachowku wyliczyła przyjmując, że do spadku po A. S. wszedł lokal mieszkalny położony w G. przy ul. (...) o pow. 60m², którego wartość wynosi nie mniej niż 280.000 zł.

Pozwana **B. R.** nie kwestionowała uprawnień powódki do zachowku co do zasady, twierdząc jednak, że wartość spadku nie przekracza kwoty 180.000 zł. Uznała roszczenie do kwoty 45.000 zł, wnosząc o rozłożenie powyższej kwoty na

36 rat po 1.250 zł każda, płatnych miesięcznie. W pozostałym zakresie wniosła o oddalenie powództwa i skierowanie sprawy do mediacji. Nadto wniosła o zasądzenie kosztów według norm przepisanych.

Na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2016 r. powódka nie wyraziła zgody na skierowanie sprawy do mediacji.

Na rozprawie w dniu 25 listopada 2016r. pozwana ostatecznie uznała roszczenie powódki, przy czym wniosła o zasądzenie od niej kwoty 70.000 zł i odroczenie zapłaty dochodzonej kwoty do 12 miesięcy.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

A. S. zmarł w dniu 10 stycznia 2015 r. Do całości spadku powołał w testamencie z dnia 22 listopada 2005 r. B. R. – wnuczkę.

dowód: postanowienie k. 8,

W skład spadku po A. S. wchodzi lokal mieszkalny położony w G. przy ul. (...) o pow. 60m², którego wartość rynkowa według stanu na dzień 10 stycznia 2015 r. i cen na poziomie lipca 2016 r. wynosiła 283.000 zł.

dowód: odpis KW –k. 9-17, pisemna opinia biegłego sądowego –k. 55-81, ustna uzupełniająca opinia biegłego sądowego –k. 103-105, okazane postanowienie o nabyciu spadku po H. S. wydane w sprawie XIII Ns 97/09.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne i w zakresie określonym w wyroku zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszym postępowaniu powódka dochodziła zapłaty zachowku po A. S..

Pozwana nie kwestionowała uprawnień powódki. Ostatecznie, po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego, pozwana na rozprawie w dniu 25 listopada 2016r. uznała roszczenie powódki, przy czym wniosła o odroczenie zapłaty dochodzonej kwoty do 12 miesięcy.

Zgodnie z art. 991 kc zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

Wskazać należy, że zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa i judykatury w przypadku określania wartości spadku, jako podstawę ustalania wysokości zachowku, przyjmuje się stan rzeczy wchodzącej do spadku z dnia jego otwarcia, wg cen z chwili orzekania o roszczeniu o zachówek.

W świetle zebranego materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym głównie opinii biegłego sądowego oraz stanowiska stron, wyrażonego ostatecznie na rozprawie w dniu 25 listopada 2016 r., sąd nie miał wątpliwości, co do tego, że kwota 70.000 zł, której domagała się powódka jest kwotą jej należną tytułem zachowku, wynoszącego ¼ z tego udziału spadkowego, który powódce by przypadł, gdyby dziedziczyła w drodze ustawy.

Wartość ustalonego spadku to kwota 283.000 zł. Strona powodowa co prawda nie dokonała modyfikacji żądania, wnosząc o zasądzenie 70.000 zł tytułem zachowku, pomimo określenia przez biegłego sądowego wyższej wartości sumy spadkowej od wskazanej w pozwie w wysokości 280.000 zł. W związku z tym Sąd przyjął, że kwota 70.000 zł to wartość należnego powódce zachowku.

Mając na uwadze powyższe oraz treść art. 991 k.p.c., sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku.

Rozstrzygając w przedmiocie odsetek, sąd miał na uwadze treść art. 481 k.c. czyli to, że odsetki należą się za czas opóźnienia. Zatem dla określenia daty, od której powódce należą się odsetki, konieczne było określenie terminu zapłaty na jej rzecz zachowku przez pozwaną. W sprawie o zachówek podstawę rozstrzygnięcia stanowi ustalenie składu i wartości spadku. Dlatego nie sposób mówić o obowiązku zapłaty zachowku w sytuacji, gdy wartość spadku nie jest znana i wymaga jednoznacznych ustaleń w toku postępowania, zwłaszcza wobec sporu stron w tym zakresie. Jednak, w ocenie sądu chwilą, która będzie wyznaczała termin zapłaty zachowku nie zawsze jest chwila wydania wyroku w tym przedmiocie. Termin, od którego zobowiązany z tytułu zachowku popadł w stan opóźnienia - warunkujący zasądzenie odsetek ustawowych - należy ustalić indywidualnie z uwzględnieniem okoliczności danej sprawy. O stanie opóźnienia można bowiem mówić wówczas, gdy zobowiązany znał już wszystkie obiektywnie istniejące okoliczności pozwalające mu racjonalnie ocenić zasadność i wysokość zgłoszonego roszczenia z tytułu zachowku. Dlatego stan opóźnienia pozwanego może nastąpić także w dacie poprzedzającej chwilę wyrokowania (podobnie Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 17.09.2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 416/13, oraz Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 07.02.2013r. wydanym w sprawie o sygn. akt II CSK 403/12). Należy więc przyjąć, że data, od której zasądzone są odsetki, winna być skorelowana z datą, na którą ustalono wartość składników majątku spadkowego. Pozwana kwestionowała wartość spadku, którą powódka wskazała jako podstawę określenia zachowku. Jednak, jak wykazało postępowanie dowodowe, stanowisko pozwanej nie było uzasadnione. Przeciwnie, biegła wartość lokalu oceniała na kwotę wyższą, niż ta którą wskazywała powódka. Podkreślić przy tym należy, że w skład spadku wchodził jedynie lokal. Zatem mienie, które jest przedmiotem powszechnego obrotu. Ceny rynkowe lokali są powszechnie znane a informacje o cenach nie tylko oferowanych, ale także transakcyjnych są ogólnie dostępne. Dlatego stanowisko pozwanej, w którym lokal o wartości prawie 300.000 zł oceniła jako wart 180.000 zł. nie znajdowało żadnego usprawiedliwienia. Stanowiło wyłącznie taktykę procesową, która nie może korzystać z ochrony i pozbawiać powódkę należnych jej świadczeń odsetkowych. Dlatego, w ocenie sądu, wymagalność roszczenia powódki o zachówek, powstało już w lipcu 2015 r., czyli po upływie terminu zakreślonego pozwanej do uregulowania zobowiązania. Skoro powódka wystąpiła o odsetki od dnia 1 października 2015 r. należały się jej, bowiem pozwana była już wówczas w opóźnieniu względem powódki.

Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku pozwanej o odroczenie zapłaty zasądzonej od niej należności. Art. 320 k.p.c. w przypadku roszczeń pieniężnych zasądzonych w wyroku przewiduje jedynie możliwość rozłożenia ich na raty. Odroczenie wykonania wyroku przewidziane zostało na wypadek nakazania wydania zobowiązanemu nieruchomości. Więc nie było formalnej podstawy do uwzględnienia wniosku pozwanej. Niezależnie jednak od powyższego, przyjmując nawet możliwość szerokiej interpretacji zapisu dotyczącego ratalnej spłaty zasądzonego zobowiązania poprzez nakazanie jego zapłaty w jednej racie, ale w terminie późniejszym w stosunku do daty wydanego orzeczenia, w ocenie sądu nie było podstaw do wydanie takiego rozstrzygnięcia. Przywołany art. 320 k.p.c. stanowi o możliwości jego zastosowania jedynie w sytuacjach szczególnie wyjątkowych, z którymi w okolicznościach nin. sprawy nie mamy do czynienia. Pozwana nie wskazała żadnych okoliczności na poparcie swojego wniosku. Powódka jeszcze przed procesem wzywała pozwaną do zapłaty. Zanim wystąpiła z pozwem, skierowała do sądu wnioski o zawezwanie do próby ugodowej. W przekonaniu dobrej woli pozwanej, godziła się na dwukrotne odroczenie posiedzenia, licząc na ugodowe zakończenie sprawy. Ostatecznie sąd stwierdził, że do ugody nie doszło. Jednak, pozwana wiedziała już w lipcu 2015r., że powódka zgłasza roszczenia do zachowku, że będzie swych praw dochodzić. Powinna się więc liczyć z koniecznością zapłaty zachowku już wcześniej i podjąć próby zabezpieczenia tego obowiązku. Dlatego w ocenie sądu już z uwagi na powyższe nie sposób przyjąć, że w nin. sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające odroczenie zapłaty kwot zasądzonych od pozwanej. Tym bardziej, że pozwana na żadne okoliczności, które taką decyzję mają uzasadniać, nie wskazała.

O kosztach postępowania orzeczono w pkt II wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Pozwana przegrała sprawę w całości, wobec czego została ona obciążona obowiązkiem zwrotu stronie przeciwnej poniesionych przez nią kosztów postępowania, na które składają się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł, których wysokość ustalono na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U z 2015 Nr 1800), w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia pozwu tj. na dzień 11 lutego 2016 r., powiększona o opłatę od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, opłata od pozwu 3.500 zł, zaliczka na poczet opinii biegłego w wysokości 1.500 zł.

W pkt III wyroku sąd, na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego – G. Północ w G. kwotę 84,60 zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa, na poczet wynagrodzenia biegłego sądowego. Postanowieniem z dnia 11 października 2016 r. przyznano bowiem biegłemu sądowemu A. R. wynagrodzenie w kwocie 1.584,60 zł za sporządzoną w niniejszej sprawie opinie pisemną oraz z tytułu zwrotu poniesionych wydatków w związku z wydaniem przedmiotowej opinii. Powódka natomiast uiściła zaliczkę na poczet opinii biegłego w wysokości 1.500 zł.

Z/.

1. (...)

2. (...)

(...)

3. (...)

G.(...)